

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи бакалавра **Решетняка В'ячеслава Володимировича**
на тему: **Особливості формування середнього класу в Україні**
Науковий керівник: **д.геогр.н., професор Сегіда К.Ю.**

Актуальність дослідження. Середній клас є рушійною силою економіки та соціальної мобільності. Ця група людей, як правило, заробляє достатньо, щоб дозволити собі комфортний спосіб життя, і має доступ до освіти, охорони здоров'я та інших можливостей, які забезпечують мобільність угору. Середній клас є важливим прошарком суспільства, адже зазвичай його інтереси збігаються з інтересами держави. Зазначене простежується через політичний вплив, адже саме середній клас є значною групою виборців, які можуть активно впливати на політичні рішення. Вагомим проявом є соціальна стабільність, адже саме середній клас має відносно стабільний дохід і здатні забезпечити своїм членам сім'ї безпеку та мінімальний рівень життя. Варто відмітити економічне забезпечення, адже саме середній клас є основним джерелом споживчого попиту і має значний вплив на економіку; мають достатній рівень доходу для покриття базових потреб, таких як харчування, житло, освіта і охорона здоров'я. І безумовно варто наголосити на проявах соціальної мобільності, зокрема через більше можливостей отримати якісну освіту для себе і своїх дітей. Вони можуть дозволити собі платити за вищу освіту та навчання у престижних навчальних закладах. У багатьох країнах середній клас відповідає за значну частину споживчих витрат, що стимулює економічне зростання та створює робочі місця. Їхня купівельна спроможність допомагає стимулювати економіку та створювати попит на товари та послуги, що, у свою чергу, стимулює інновації та підприємництво. Саме тому часто кажуть, що сильний середній клас необхідний для зростання економіки. Щодо українського середнього класу, то він зазнав чималих змін за більше як тридцять років незалежності України. Більшість українських учених найбільш адекватним вважають застосування категорії соціальна трансформація, характерними ознаками якої є: поступовий та відносно мирний характер протікання; спрямованість на зміни не окремих аспектів, а сутнісних засад суспільства, які визначають його соціальний тип. Процес переходу від радянського до сучасного середнього класу є досить тривалим та важким через певні ментальні відмінності населення України від інших країн.

Мета дослідження — встановити регіональні та структурні особливостей формування середнього класу в Україні.

Об'єктом дослідження є середній клас як суспільно-географічна категорія. *Предметом* дослідження – структурні, часові та регіональні особливості формування середнього класу населення України.

Відповідно до зазначеної мети визначені наступні *завдання дослідження*:

- розкрити поняття дефініцію поняття «середній клас», обґрунтувати його як об'єкт суспільно-географічного дослідження, визначити місце «середнього класу» в економічній та соціальній стратифікації;
- визначити місце та роль «середнього класу» в Україні та світі, встановити тенденції формування середнього класу в країнах світу, розглянути економічну нерівність та самоідентифікацію як чинники і наслідки формування середнього класу;
- охарактеризувати особливості формування середнього класу в Україні, визначити особливості регіональної соціально-економічної нерівності, виконати оцінку впливу середнього класу на післявоєнну відбудову України.

Результати дослідження обговорювалися на міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема на міжнародній науково-практичній конференції «Регіон – 2022: стратегія оптимального розвитку» (м. Харків, 24 листопада 2022 р.) опубліковано тези «Регіональні особливості рівня життя населення України», на всеукраїнській науково-практичній конференції «Соціально-економічні особливості та проблеми сучасного розвитку Чернігівської області» (м. Ніжин, 9-10 лютого 2023 р.) опубліковано тези «Диспропорції просторового розвитку Чернігівщини: геодемографічний аспект», на міжнародній науково-практичній конференції «Регіон-2023: суспільно-географічні аспекти» (м Харків, 20-21 квітня 2023 р.) опубліковано тези «Нестабільний середній економічний клас як стримуючий фактор розвитку України».

Структура кваліфікаційної роботи бакалавра. Кваліфікаційна робота бакалавра викладена на 64 сторінках, складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел (51 найменувань), Кваліфікаційна робота бакалавра містить 21 рисунок.

Ключові слова: соціальний клас, економіка, дохід, економічний розвиток, економічна стратифікація, соціальні стандарти, післявоєнна відбудова.